

nico zaljivajo, tako jim to rast neobičajno pospeši. —

Bolj ko rastline rastejo, bolj jim tudi vejice poganjajo. Teh pa ni dobro več ko 3—4 jim puščati, da se more glavna rastlina tim krepkejši razviti in razrasti.

Porezane mladike, katere se z ostrim nožem najbolje porežejo, dajejo govedi, ovcam in tudi svinjam krmo, po kateri živali prav rade segajo. Krave postanejo po ti krmi tudi prav mlečne. Solnčnica cvete od srede julija do oktobra. Bučelice obletavajo cvet od jutra do večera tako pridno, kakor ajdovo pašo. Še celo ob ajdinem cvetu nabirajo na solnčničem cvetu strd, prah in lep.

Pa tudi še drugače je kmetu solnčnica zelo koristna. Ker steblo po 2—3 metre visoko in v prerezu po 2—8 centimetrov naraste, kaže to rastlino ob robih na njivah in zelnikih zasajati. Fižol ovijač ali rajčnik se lahko ob njih ovija in jim v rasti malo ali nič ne škoduje. Na tak način solnčnica nadomestuje deloma rajce, katerih ni vselaj lahko in za mali denar dobiti. Brž pa ko se zrnje začne zoreti, se morajo solnčnice tičev skrbno varovati, kajti tiči zelo radi njeno zrnje zobljejo, in tako veliko škode narejajo.

Ko zrnje sivkasto črno prihaja, se začne žetva. Plošče, ki imajo pogosto po tisočih zrn, se z nožem ali vinogradskimi škarjami porežejo in na kakem suhem kraju hranujejo. Tudi tu je treba seme tičev, miši in škarjic varovati, ker tem je seme solnčnice prava sladčica.

Zrnje daje prešano izvrstno okusno olje (35—50) odstotkov, ki ni nič slabejše od srednjega provancalskega olja. Prga ali preša je kot živinska krma boljša od lanene prge. Perje se pogosto kot tobakov nadomestek porablja, steblovje, plošče pa sožgane dajejo najboljši potovi pepel. Tudi kot piča za perutnino in mnoge pohišne ptice zrnje dobro služi.

Solnčnica pa nima le dozdaj povedanih koristi, ampak tudi jedno lastnost, ktera zasluzi, da se zavoljo nje solnčnice bolj pogosto sejejo. Solnčnica poteguje na se tudi smrad in okužljive izhlape in čisti zrak. Zato je dobro solnčnice okoli gnojišč in stranišč nasajati, da smradljive izhlape na se potezajo pa tudi grd pogled na gnoj zakrivajo.

Solnčnica ni občutljiva proti vremenu, prenese sušo še precej lahko in če ni dobre zemlje, je zadovoljna tudi s slabejšo. Kdor si jo le za bučelno pašo seje, temu ni treba postranske vejice porezovati, ker tako skoraj vsaka postranska vejica po jeden ali še po več cvetov nareja.

Da se svetilnice ne pokadijo Taht se mora v močnem kisu ali jesihu namočiti in potem zopet dobro posušiti. Tako pripravljen taht gori brez smradu in se tudi ne kadi.

Proti driski pri mladih prasutih nasvetuje dr. Kreft kot mnogo skušeno zdravilo magnezijo v jajčevem rumenjaku pomešano ali pa zmleto kreda namočeno s 5—8 kapljicami omotične (opium) tinkture.

Sejmi. 25. januarja Gomilice, Gleinstätten, Studenice, Slov. Gradec, 28. jan. Artiče, 31. jan. Dobova, 1. febr. Jurkloster, Maribor.

Dopisi.

Iz Ptujja. (Michelitschev „Aufruf“) je v 2. natisu žvekanje o „sebičnosti“ duhovnikov izpustil. Zato pa je vtaknil par kosmatin: pravi, da Slovenci ne trpimo nemščine v v šolah. No, Raič v svojem pozivu reče: od 3. leta naprej se naj tudi nemški uči, in srednje šole naj so tako osnovane, da bodo dijaki ob konci znali popolnem nemški in slovenski. Tako je! Dalje pravi Michelitsch, da hočemo Štajersko raztrgati in Kranjskej in Hrvatskej pristopiti. Raič pravi, če v Gradci ne dobimo, česar treba, hočemo namestnijski oddelek za spodnji Štajer ali, če je to gospodom ljubše, naj zedinijo vse Slovence, da bodo eno politično višjo gosposko imeli namesto 5—6. Smešno pa je, če Michelitsch solze toči za Štajersko, on ki je pristaš nemško-liberalne stranke, katera je Avstrijo uže enkrat na dva kosa razklala in ogerske dežele Madjarom prepustila. Tota stranka hoče sedaj Dalmacijo in Gališko z Bukovino vred ocepiti zakaj? Zato, da bi Čehe in Slovence užugala in ponemčila, ker vseh ne more. In naposled toliko za nemščino gori, ne iz ljubezni do naše kupčije z Nemci, ampak, da tla pripravlja za nemško-prajzovskega cesarja. Saj je voditelj nemško-liberalne stranke celjski poslanec dr. Foregger dne 7. jan. letos javno svojim volilcem rekel: unser nationales Programm gipfelt im engsten und dauernden Anschluß der deutschen Erbländer an das deutsche Reich: to je: mi nemški liberalci hočemo, da se tiste avstrijske dežele, kder tudi Nemci stanujejo, najtesneje in za vselej združijo z nemškim cesarstvom. Toti ljudje so tedaj tako nesramni, da hočejo našo cesarstvo celo raztrgati, našemu cesarju 13 dežel vzeti in nemškemu, prajzovskemu cesarju vteknoti. Zoper takšne nesramne nakane moramo Slovenci na vso moč delati. Mi nečemo pod lutrovskega Prajza, mi ostanemo zvesti svojemu avstrijskemu cesarju, ter ne damo Avstrije trgati. Foregger in njegovi nemški liberalci pa naj se poberejo od nas k Prajzom. In zato ne volimo Michelitschevega nemško-liberalnega hlapčeka Löschnigga, ki bržčas sam ne vé, čemu hlapčuje, ampak Slovenci volimo narodnega, avstrijskega, domoljubnega Božidara Raiča.

Iz Središča. Društvo — veselica — zmaga Slovencev. Bralno društvo „Edinost“ v Središču je pri občnem zboru dne 13. t. m. volilo novi odbor in sicer: Makso Robič-a prvosednikom, Kolariča tajnikom, Jos. Dogša denarničarjem, Iv. Kočevarja knjižničarjem, Čuleka, Jurja Dogša in Žinkota odbornikom. — Dne 2. februarja napravi v prostorih g. Sanjkoviča v spomin Val. Vodnika veselico s sledečim vspeledom: Pozdrav od predsednika Robič-a; „Ilirija oživiljena“ od Ipavca, pojejo pevci ormoške „Sloge“; Slavnostni govor, govori g. g. Žinko; „Mili kraj“ od Nedveda, pojejo skupno pevci „Edinosti“ in „Sloge“; „Vodniku v spomin“ od Flegeriča, deklamuje g. Vogrinec; „Otok bleški“ od Mašeka, pojejo skupno pevci „Edinosti“ in „Sloge“; „V pepelnični noči“ od Gregorčiča deklamuje g. Kolarič, „Venec slov. narodnih pesni“ od Kocijančiča, pojejo pevci „Sloge“. Ples. Začetek ob 7. uri zvečer. — Pri plesu svira Ljutomerska godba. — Volitve v okrajni zastop Ormožki v skupini velikega posestva so izvrstno izpale. — Naši kandidati so vsi z veliko večino izvoljeni in sicer: Dr. Geršak, Dr. Žizek, župnika Sporn in Švinger, Kandrič, Ivanušič, Alt, Munda in Horvat s 55, Robič pa s 56 glasi. — Nasprotniki so dobili po 33 glasov. — Naši kmetski volilci so volili kot eden mož z nami. — Slava jim! Natančneje poročilo prihodnjic.

Od sv. Lenarta v Slov. goricah. (Volilni možje) za ptujsko volitev so vsi narodni in pošteni Slovenci. Nobeden ne pljune tam v lastno skledo; vsak se ogiblje nemškutarjev, mestnih in tržkih barusačev kakor gobovcev. Vsi so za Božidara Rajča Jih imena so: Miha Žurman (Zamarkova), Andrej Golej (Zerjavce), Fr. Gosak (Partin), Ig. Mulec, Ant. Družović (Senarsko), Jož. Družović (Verjane), J. Kraner (Osek), Jan. Križan (Šitance), J. Krautič in Peter Mesarec (sv. Jurij), J. Krautič (Malna), č. g. Milošič in Jan. Kurboš (sv. Benedikt), Jur. Jagrič (Dervanja), J. Koepek (3 kralji), Fr. Žlaber (Ihova), M. Mulec (sv. Anton), Ig. Kokol (Šitanci), Fr. Kukovec (Šice), J. Črnčec (Ledinek), Al. Ornik (Kremberg), Val. Rojs, (Bregova), Jan. Klemenčič (Čagona), Jak. Pravdič (Andrenci), Jak. Šegula (Zupetinci) Andrej Grabušnik in J. Verlič (Voličina), Jer. Rojs in I. Polič (Črmlenšak), Mat. Sužnik in M. Damiš (Selce), K. Pečovnik (Gočeva), M. Furbas (Biš), Lavoslav Bezjak (Rogoznica), Fr. Koser (Gasteraja), J. Kogel (Cogetinci), Jak. Klinar (Cogetinci), Ant. Golob in Matija Rola (Porčič), Fr. Fekonja (Tronkova), K. Stiper (Šetarjeva) in Aloj. Čuček (sp. Zerjavce). Ti vsi pridejo dne 31. Jan. v Ptuj in pozdravijo v Narodnem domu blizu meniške cerkve svojega kandidata č. g. Božidara Raiča ob 9. uri predpoldnem. Potem grejo skupno na vo-

lišče. Volitev se začne ob 10 uri! Živijo, slovenski volilci, živijo slovenski novi poslance Božidar Raič!

Iz Celjske okolice. (Nekaj besed našim kmetom v prevdarek.) Zadnje občinske volitve so nas močno v jarek zavozile in bog si ga vedi, kako se bomo še kaj vun skobacali. No in tisto nemarno, neotesano obnašanje teh celjskih gospodov mi še kar drveni po glavi. Nas kmete zmiraj tak le pikajo da smo surovi, in da bi se naj od gospodov „manire“ učili. Rajše ko bi se od takih učil, še pa pri čunkah doma ostanem! No in ti gospodje bojo naši prihodnji gospodarji? Ko so svoje dni gospodje baje našim očetom zapovedovali, so ti zmirom jamrali, dokler se jih niso otresli. Danes, ko bi imeli biti njihovi sinovi sami doma svoji gospodje in gospodarji, se pa rajše spet gospodi za hlapce vdinjate. Za božjo voljo, možje, i kaj ste pa vendar mislili? Za to, če ste morebiti tisti dan, ko so bile volitve, en glažek vinca pili pa eno cigaro pokadili, bote pa zdaj v svojej lastni hiši dolga tri leta služili? Nekaj premalo je pa to vsako! In, aii ste preišljevali kake gospodarje ste si na vrat obesili? Stopite no malo v mesto, pa povprašate, kakega poštenega meščana, Vam bo povedal, koliko se tu plačuje občinskih doklad in pa koliko so meščani dolžni. Mi smo do zdaj še izhajali, ali bo pa za naprej tudi tako? Verjamite mi, da tak le en gospod en desetak še ne obraja toliko ne kakor naših eden en sam krajcar. On pribaranta denar od kmeta brez krvavih žulov, kateri se nam po rokah delajo, če mi krajcar služimo. K večemu se mu napravi na jezik kaki žul, kadar nam na uho klepeče. In pa kako se nam godi kje in koliko terpimo, kako se krajcar služi in pa za nas naj obrne, tega gospod ne ve in ne zastopi. Mi sami vemo, kje nas škorni tiščijo in le mi sami vemo, kje in kako moramo pomazati, da bi nas tako ne bolelo. Kar se nam je takrat pravilo o naših šolah, ko so nas zaradi volitev lovili, to je vse gola laž. Jaz sam sem vprašal okoličanske šolarje in šolarce in sem se prepričal, kako in pa koliko se nemškega učijo. Jaz mislim, da se tem gospodom celo sline cedijo: prodati našo šolo, potem občinsko hišo, vzeti nam Breg in Gaberje, nas siliti, da bi otroke v mestne šole pošiljali in taj doplačevali vsako leto svojih gotovih 500 — 900 fl. kakor smo jih že. Zastonj se gospod nikomur ne vsiljuje. Potlej ko bomo suhi ko turški peper pa ubogi ko cerkvene miši, nas pa spet vun vržejo, kakor so nas pred nekimi leti. Tisto vino, ki ste ga pri volitvah od njih dobili in pa tiste cigare nam še vtegnejo presneto drage priti.

— 1.
Iz Konjic. (Vprašanje do c. k. okr. šolskega sveta). Za Čadramsko trirazredno

ljudsko šolo je po odhodu nemčevalca g. Franceta Kordon-a, vodje knezove Oplotniške steklarne bil imenovan šolski nadzornik g. Alojzij Walland, voditelj trgovstva očetovega v Oplotnici. Kakšne zasluge ima ta mož za Oplotniško občino in Čadramsko šolo, da se mu je ta važni posel izročiti mogel? On še niti volilne pravice nima, in je vendar drugih mož v tej soseski na stotine, ki to prednost pred njim imajo. On ni najučenejši, ni drugih kakor navadne šole obiskoval, kako bi tedaj šolarje in gg. učitelje nadzorovati mogel? On ni znan kot dober domorodec, da bi tudi mladino s tem duhom navdajati pomagal. Povsod tam sodeluje, kjer se dela zoper Slovence in je tudi ud in skrben razširjevalec nam sovražnega društva, nemškega šulvereina. Zraven njega ima Oplotniška občina boljših domorodcev. Slednjič ni znano, da bi g. Walland do zdaj bil kaj storil za katoliško izrejo otrok, ker se govori, da se on ne vdeležuje mladini v izgled cerkvenih šolskih pobožnostij, kakor so v preteklem letu bile v zahvalo, da je Štajerska dežela že 600 let združena z našo vzvišeno cesarsko rodovino, ali ob konci šolskega leta ali ob začetku novega o vseh Svetnikih. Kteri drugi tehtni uzroki so tedaj napotili slavni okrajni konjiški šolski svet k imenovanju tega za Oplotniško občino in Čadramsko župnijo resnično tujega, ker še ne dolgo iz Konjic se v Oplotnici naselivšega, človeka za šolskega nadzornika Čadramskega?

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Minister Tisza je bil na Dunaji pri cesarji; zaradi tega, da mu je ogerska gosposka zbornica civilni zakon za spridene Jude in Kristjane zavrgla, ne odstopi, hrvatski sabor je pa ukazal nagloma skončati baje zato, ker je Starčević preveč grdo razsajal zoper bana, predsednika, Madjare, v resnici pa, ker ga ni potreboval več. Narodna stranka hrvatska je tako kratkovidna bila, da je najprej vladi glasovala idemniteto t. j. odpuščenje za nepostavnosti, a potem še le v adresi do cesarja hotela pritožiti se. Prvo je Tisza sprejel, drugo zabranil odposlavši poslance domov. — V državnem zboru dunajskem je minister Pražak opravičil, da je sodnijskemu adjunktju Rothschedelnu v Šmariji ukazal zapustiti šulverein. Tako rogovilstvo, pravi minister, se ne more trpeti v odlično slovenskem okraji. Slava mu! — Koroški deželni glavar Stieger je umrl. Bil je Slovencem hud sovražnik. — Novi obrtniški nadzorniki so uže imenovani, za Gradec dr. Pogačnik, rodom slovensk Korošec. — Franc-Jožefovo železnico, od Dunaja do Prage, kupi država. — Ruski minister Giers, bil od cesarja sprejet v avdi-

jenci in k obedu povabljen; tudi se je pogovarjal z našim ministrom grofom Kalnokijem. Pravijo, da je izpovedal, kako je in ostane Rusija našem cesarsvu prijazna, da se torej ni bati vojske.

Vnanje države. Papež nameravajo kmalu vpričo svojih kardinalov javno pritožiti se zoper italijansko vlado, ki je pograbila Rim in papeške dežele. — Nemški katoličani so zahtevali v državnem zboru, naj se jim postavne pravice vrnejo in izgnani višji pastirji pokličejo iz prognanstva nazaj. Protestantovski minister Bismarkov je temu nasprotoval in osorno djal, da kolonskega in poznanskega nadškofa nikoli ne pomilosti. Katoličani pa so odgovorili, da od svojih pravičnih zahtev za las ne odjenjajo. — Španski kralj je moral britke čuti od poslancev, zakaj je hodil pred Bismarka klečplazit; kralj je zbornico poslancev takoj dal zapreti in pozval nove, konservativne ministre. Nemci te hvalijo, Francozi grajajo in Španci utegnejo jih s kraljem vred prognati in republiko proglasiti. — Angleži so generala Gordona poslali k Mahdiju v osrednjo Afriko, da naredi mir. Mahdi postal bi kralj v Sudanu, katero deželo bi Egipčani celo zapustili. Sicer so pa ti uže na pobegu. Slišati je, da so Mahdijevi poslaniki uže čez Rudee morje mahnili in Arabe v Tihami spuntali zoper Turke. — Kitajci se resnobno pripravljajo na boj zoper Francoze, posebno v Kantonu pa na otoku Hainan.

Za poduk in kratek čas.

Nemški šulverein.

(Kako mislijo slovenski domoljubi zastran učenja nemščine.)

III. Res je: koliko jezikov znaš, toliko človekov veljaš. Več jezikov znati, je časih zelo potrebno, vselej prav koristno. Vendar jeden jezik, jedna govorica mora biti prvotna, podlaga vsemu izobraževanju, vsemu učenju tudi drugih jezikov.

Ta jezik, ta prvotna govorica pa uže po narurnej poti druga biti ne more, kakor tista, katere se je človek začel najprej učiti iz ust ljube svoje matere, svojega očeta, svojega roda. To je mila materinščina, domača, narodna govorica. Po njenih milenih glasovih vzbudijo se detetu prvič duševne moči. Ono začne spoznavati mater, očeta, brate, sestre, reči v zibelki, hiši, polagoma v celem obližji, v naturi. Vedno več reči, oseb, imen spoznava. Čedalje več besed si prilasti. Ako še sedaj pristopi katehet, učitelj itd. zbistri se njegov um, oblaži srce, da postane vreden in vselej zvest ud svojemu ljudstvu, čeprav se vrhu materinščine nauči več jezikov in ga osoda življenja podi križem sveta. To je naravna, naturna, od Boga odkazana pot